

Centrala Östermalms Förskolor**Vision**

Alla barn som börjar hos oss ska vara välkomna oavsett bakgrund. Hos oss ska de lära sig grunderna för ett demokratiskt och miljömässigt hållbart samhälle.

Små barn särskiljer inte individer utifrån t ex hudfärg eller religiösa synsätt. Detta lär de sig av vuxna. Därför ska Centrala Östermalms Förskolor arbeta för att varje individ ska få utvecklas utifrån sina förutsättningar oavsett bakgrund. Vi tar avstånd ifrån all diskriminering och kränkande särbehandling; alla människor har lika värde. Förskolan ska vara en mötesplats för olikhet där barnen lär sig umgås med andra. Detta är en av demokratis grundförutsättningar.

Vi tror också på att alla barn har förutsättningar att forma sina egna liv; hur beror på vilka förutsättningar vi ger dem. Förskolan ska erbjuda riktiga möjligheter till olika aktiviteter och möjligheter för barnen att själva bestämma vad de vill göra.

Om vi ska överleva på längre sikt måst vi lära oss att leva resurssnålt och ta hand om det vi redan har på bästa sätt. Hos oss ska barnen lära sig återvinna och att vara rädd om vår fysiska miljö.

Våra förskolor ska var arbetsplatser där alla anställda är välkomna, trygga och blir jämlikt behandlade oavsett bakgrund.

Ansvarsfördelning**Ledning**

Det är förskolechefens ansvar att:

- Se till att all personal, barn och vårdnadshavare känner till att diskriminering och kränkningar inte är tillåtna på förskolan.
- Att anställa personal utifrån kompetens och verksamhetens behov.
- Se till att ny personal får ordentlig introduktion i likabehandlingsplanen och de normer och värden vi anser ska genomsyra vår verksamhet.
- Ser till att förskolan arbetar målinriktat på att främja allas lika rättigheter och motverka diskriminering, bl a genom att kompetensutveckla personalen.
- Att utreda och åtgärda eventuella fall av diskriminering eller kränkningar.
- Situationen bland de vuxna tas upp i medarbetarsamtal, apt-möten, utifrån resultatet i stadens medarbetarenkät samt genom andra enskilda samtal. Vid eventuella problem är det ledningens ansvar att agera utifrån enhetens handlingsplan.

- Arbeta med främjande åtgärder genom det systematiska arbetsmiljöarbetet, såsom arbetsplatsträffar, skyddsronder, medarbetarsamtal mm.

Personal

Det är personalens ansvar att:

- Följa förskolans likabehandlingsplan
- Reflektera över de normer och den etik som förmedlas i arbetslaget gentemot barngruppen, vårdnadshavare och varandra.
- Kartlägga verksamheten på ett sådant sätt att man har möjlighet att upptäcka diskrimineringar eller kränkningar.
- Åtgärda eventuella fall av diskriminering eller kränkning samt följa upp de åtgärder man genomfört.
- Dokumentera eventuella fall av diskriminering eller kränkning.
- Se till att förmedla till vårdnadshavarna hur man arbetar utifrån likabehandlingsplanen.

All personal som får syn på kränkningar eller diskriminering har skyldighet att agera genom att ingripa eller rapportera till enhetens ledning.

Delaktighet

Barnens delaktighet

Barnens behov ska ligga till grund för planen. De ska också veta att planen finns. Ju äldre de blir desto mer delaktiga kan de vara i det direkta utarbetandet av planen. Genom intervjuer och samtal i olika former samt dokumentation tar vi reda på barnens behov och den situation som råder i barngrupperna på förskolan.

Personalens delaktighet

Nyanställd personal och vikarier ska ha information om att planen finns, nyanställda ska också få den för genomläsning. Planen tas upp varje år på planeringsdagarna i juni för genomgång och revidering.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Vårdnadshavarna informeras om planen vid inskolning samt vid höstens möten med avdelningspersonalen. De blir delaktiga i planen genom utvecklingssamtal och höstens möte.

Kommunicering av planen

Planen ska finnas på förskolornas hemsidor, skickas till alla vårdnadshavare per mejl, hänga på anslagstavlor på varje avdelning samt tas upp på möten och i utvecklingssamtal för att göras känd.

Kartläggning

För att upptäcka fall av diskriminering eller kränkning måste pedagogerna ha kunskap i vad begreppen innebär och vilka de är samt hur de kan se ut när de uppträder. Pedagogerna måste också finnas nära barnen, lyssna observera aktivt, delta i lek och aktiviteter, använda modern teknik för att fotografera, filma, göra ljudupptagningar eller anteckna. Sedan måste det som observerats analyseras utifrån t ex begrepp som taltid, osynliggörande, negativa kommentarer eller åtbörder osv.

Kartläggningen ska ske utifrån diskrimineringsgrunderna (se nedan).

Utvärdering

Under planeringsdagarna i juni utvärderas planen, revideras och börjar sedan gälla från terminsstarten i augusti. Det måste finnas underlag från året vid utvärderingen i form av olika typer av dokumentationer med diskrimineringsgrunderna som bas. Leker alla barn i de utrymmen som finns, kan alla yttra sig i samlingen, får alla leka med det material som finns, uppmärksammas och likabehandlas andra kulturer osv, är frågor som ska besvaras och eventuellt åtgärdas när en ny plan tar form.

Främjande insatser

Vi uppmuntrar barnen att:

- Ta ansvar för egna handlingar

Exempelvis genom att samtala med barnen om deras agerande och vilka konsekvenser det får. Lära sig att göra ett förlåt.

- Ta hjälp av varandra

Till exempel att i en hallsituation uppmuntra barnen att fråga varandra om hjälp.

- Våga visa sina egna känslor och respektera andras känslor

Till exempel genom att få barnen att lyssna på varandra, respektera ett nej.

- Lösa sina konflikter själva

Till exempel genom att få barnen att lyssna och prata med varandra om specifika situationer.

- Ta ansvar för sina egna tillhörigheter och förskolans material

Till exempel genom att barnen plockar undan efter sig och följer förskolans regler kring material.

Vi pedagoger ska:

- Vara förebilder
Till exempel genom att bemöta barnen och varandra på det sätt man själv vill bli bemött.
- Tänka på hur vi pratar och agerar
Till exempel genom att hålla en god samtalston och inte komma med tomma löften.
- Stötta barnen och ge dem verktyg till konflikthantering
Till exempel genom att ställa frågor till barnen för att belysa situationen och lära dem att kompromissa.
- Lyfta och respektera olikheter och oliktankande
Till exempel genom att acceptera varandras åsikter och att lära oss kompromissa.
- Verksamhet
Bedriva en verksamhet där barnen upplever meningsfulla sammanhang, lust, delaktighet och engagemang vilket ökar möjligheterna för vänskapsbyggande.
- Lyfta och respektera olika kulturer (familje- och världskultur, multikulturellt tänkande)
Till exempel genom att använda litteratur och drama för att skapa diskussion i barngruppen.
- Värna materialvård, naturvård och miljötänkande
Till exempel genom att följa de riktlinjer och regler vi kommit överens om.

Orrens främjande insatser

(Främja: understödja, stödja, gynna, gagna, vara bra för)

Vi använder oss av planen i vårt dagliga arbete och reflekterar över händelser och lokaler utifrån den. Dokumentationen behöver utvecklas.

Vi fortsätter observera och se över konstellationerna barnen leker och vistas i.

Rummen förändras utifrån behov. Vi använder oss av barnlitteratur, drama och samtal för att belysa olika dilemman och ge barnen verktyg att lösa konflikter och förstå varandra. Allas lika värde lyfts upp i verksamheten oberoende hur man är, talar eller ser ut.

Materialet och miljön ses över kontinuerligt för att passa barn i olika åldrar, kön och olika behov och intressen. Vi uppmuntrar barn att testa olika saker och hitta det som intresserar just dem.

Bemötande oss personal emellan är viktigt för personalnärvaron. Det är viktigt att man får resurser för att utföra ett bra arbete och positiv feedback.

Arbetslagen ansvarar för samtliga punkter.

Barnen är med i våra samtal och är delaktiga i beslut som tas utifrån planen. Vi observerar barnen och det vi ser formar verksamheten.

KARTLÄGGNING

För att veta hur läget på förskolan är använder vi följande observationspunkter minst en gång per termin och vid behov.

Var leker barnen

Vilka barn leker där de är och med vilka

Är alla med och leker

Hur vet vi detta

Vilka konflikter finns

Har alla barn minst en pedagog att ty sig till

Hur pratar man med varandra

Kan alla delta i alla aktiviteter

Är all mat likvärdig

Barnintervjuer

- **Orrens förebyggande arbete**

Förebyggande: förhindra, hindra, förekomma, mota, avvärja, omintetgöra

Genom att vara närvarande och lyhörda kan vi förebygga risker.

Vi samtalar löpande med barnen om respekt och bemötande.

Vi observerar barngruppen och tänker kring lokalerna, var kan kränkningarna ske.

Vi samtalar i arbetslaget kring det vi ser och saker man behöver vara observant på.

Vi planerar hur vi placerar oss i lokalerna för att ha uppsikt över barnen.

Åtgärdande arbete

Åtgärda: vidta åtgärder med, ta itu med, göra (ngt) åt, se till, klara av, lösa, fixa; laga, reparera; ombesörja, uträtta, utföra

Policy

- Det råder nolltolerans mot kränkningar och trakasserier. Så snart någon får reda på om ett barn känner sig trakasserat eller kränkt måste det utredas och förskolechefen ska informeras.

Att upptäcka kränkningar eller trakasserier

- Personalen håller uppsikt över platser där barn leker och vistas – ute och inne. Speciellt ställen där barn kan smyga sig undan bakom buskar, lekbodar, småutrymmen av olika slag.
- Alltid minst en anställd med där det finns en grupp av barn.
- Arbeta kontinuerligt med observationer och dokumentation – var leker barn, på vilket sätt, i vilka konstellationer osv.
- Regelbundet ta upp observationer på olika typer av personalträffar.

Rutiner

- Upptäckta kränkningar eller trakasserier måste omedelbart upphöra genom att personal eller förskolechef agerar.
- Förskolechefen ska underrättas.
- Vårdnadshavarna ska underrättas.
- En utredning ska göras och en handlingsplan ska eventuellt upprättas.
- Om man misstänker att ett barn far illa ska anmälan till socialtjänsten göras.
- Händelserna ska följas upp och en handlingsplan utvärderas skriftligt. Hela händelseförloppet ska dokumenteras från upptäckt till avslutat handlingsprogram.

BILAGA

Lagar och riktlinjer

- FN:s barnkonvention
artikel 2 anger: *”Konventionsstaterna skall respektera och tillförsäkra varje barn inom deras jurisdiktion de rättigheter som anges i denna konvention utan åtskillnad av något slag, oavsett barnets eller dess förälders eller vårdnadshavares ras, hudfärg, kön, språk, religion, politiska eller annan åskådning, nationella, etniska eller sociala ursprung, egendom, handikapp, börd eller ställning i övrigt”.*
- **Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna**
Artikel 14 i Europakonventionen anger att *”Åtnjutandet av de fri- och rättigheter som anges i konventionen skall säkerställas utan någon åtskillnad såsom på grund av kön, ras, hudfärg, språk, religion, politisk eller annan åskådning, nationellt eller socialt ursprung, tillhörighet till nationell minoritet, förmögenhet, börd eller ställning i övrigt”.*
- **Diskrimineringslagen**
Diskriminering definieras i diskrimineringslagen 4§ och är ett övergripande begrepp för negativ behandling av individer eller grupper som leder till att de missgynnas utifrån olika diskrimineringsgrunder. Diskriminering används också som begrepp i fall där institutioner genom t ex strukturer och arbetssätt missgynnar personer utifrån diskrimineringsgrunderna. De åtta diskrimineringsgrunder som berör förskola är:
 - Kön
 - Könsidentitet eller könsuttryck
 - Etnisk tillhörighet
 - Religion eller annan trosuppfattning
 - Sexuell läggning
 - Ålder
 - Funktionshinder
 - Bristande tillgänglighet
- **Skollagen**
Förskolans uppdrag:
Enligt kapitel 14a skollagen angående kränkande behandling samt kapitel 3 14§-16§ i diskrimineringslagen ska huvudmannen se till att:
 - Det bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling och diskriminering (skollagen kap 14a 6§, diskrimineringslagen kap 3 14§)
 - Man förebygger och förhindrar kränkande behandling och diskriminering (skollagen kap 14a, 7§, diskrimineringslagen kap 3,15§)

- Att det upprättas en årlig plan/likabehandlingsplan (skollagen kap 14a, 8§, diskrimineringslagen kap 3, 16§)

Kränkande behandling

I skollagens kapitel 14a 3§ definieras kränkande behandling som:

ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567) kränker ett barns eller en elevs värdighet. Lag (2008:571).

Gemensamt för all kränkande behandling är att någon eller några:

- Kränker principer om alla människors lika värde
- Kränkningar är ett sätt att utöva makt och förtryck
- Kränkningar kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera
- En kränkning kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande
- Kränkningar utförs av och drabbar såväl barn som vuxna

Kränkningar kan vara:

- Fysiska (t ex slag, knuffar, tafsande)
- Verbala (att bli hotad, kallad för nedsättande uttryck)
- Psykosociala (utfrysning, ryktesspridning, ignorering)
- Text- och bildburna (klotter, brev, lappar, sms, mms, mail mm)

En viktig utgångspunkt är den individuella upplevelsen och att den som uppper att han eller hon blivit kränkt, alltid måste tas på allvar.

Begrepp

Diskriminering är när förskolan på osakliga grunder behandlar ett barn sämre än andra barn. Diskrimineringen kan antingen vara direkt eller indirekt.

- Direkt diskriminering
När ett barn, eller en grupp av barn, behandlas sämre än andra barn.
- Indirekt diskriminering
Genom att alla barn behandlas lika genom att tillämpa en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn eller en grupp barn.
- Trakasserier
Trakasserier är en behandling som kränker ett barns värdighet och som har koppling till någon av de skyddade diskrimineringsgrunderna.
- Annan kränkande behandling

Men annan kränkande behandling menas ett uppträdande som kränker ett barns värdighet, men som saknar koppling till diskrimineringsgrunderna.

- Jämlikhet

Jämlikhet innebär alla människors lika värde. Det innebär att alla människor ska vara lika inför lagen och ha samma rättigheter oavsett etnicitet, tro, utseende, sexuell läggning, status, åsikt, handikapp eller kön. Trakasserier och diskriminering på grund av olikheter är därför inte tolererbart.

Jämlikhet handlar också om att ställa till rätta maktbalanser mellan grupper som definieras utifrån de fem diskrimineringsgrunderna. Grunden är FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna som antogs 1949. Den slår fast: "Alla människor är födda fria och lika i värde. Envar är berättigad till alla de fri- och rättigheter som uttalas i denna förklaring utan åtskillnad av något slag, såsom ras, hudfärg, kön, språk, religion, politisk eller annan uppfattning, nationalitet eller socialt ursprung, egendom, börd eller ställning i övrigt" (artikel 1 och 2 ur FN:s förklaring).

- Jämställdhet

Jämställdhet är en av de viktigaste jämlikhetsfrågor eftersom det berör alla oavsett etnicitet, religion, sexuell läggning mm. Jämställdhet innebär i Sverige att kvinnor och män har lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter.

- Genus

Innebär att man "görs till sitt kön". Det är den bild och uppfattning som vår kultur har av hur man förväntas vara som kvinna och man.

- Normkritik

Normer är informella regler som finns överallt, ibland stöttande och ibland begränsande. Syftet med normkritik är att synliggöra, problematisera och förändra föreställningar som ligger till grund för t ex diskriminering.

Det handlar om:

- Att synliggöra normer
- Att ifrågasätta normer
- Att synliggöra privilegier
- Att granska sin egen position

Orren är den enda förskola som skrivit om hur man kartlägger sin verksamhet. Borde skrivas in på varje plan. Dessutom borde det under förskolornas egna rubriker (främjande och förebyggande) stå något om vilka mål man har och om hur man utvärderar sina insatser, vad man uppnår samt hur man tänker gå vidare (i all korthet).

